

Pomyślałam o zamieszczeniu na stronie krótkiego słowniczka gwary bydgoskiej. Oczywiście skarbnicą wiedzy na ten temat jest "Most Królowej Jadwigi" J. Sulimy Kamińskiego. W mojej wersji umieszczę te wyrazy, których znaczenie jest dla mnie jasne, bo słyszałam je w domu mojej Babci Anny z Kocieniewskich Jagły i Jej krewnych. Niektórych używali moi Teściowie i Ich rodziny. Słyszysz się te słowa i dziś. Używane są dla podniesienia ekspresji językowe, czasem dla żartu, ale zawsze jest to sentymentalny powrót do czasów i ludzi, których już nie ma.

a

ancug - garnitur

antek - mieszkaniec Bydgoszczy pochodzący z innych dzielnic Polski

antrejka - przedpokój

b

badeje, badejki - kąpielówki

bamber - chłop

bamberka - chłopka

bambetle - pościel

bana - kolej

baniarz - pracownik kolei

blirwa - prostytutka

bombka - porcja wódki

bombons - cukierek

bormaszyna - wiertarka

brawędzić - marudzić, głądzić

bumelcug - powolny pociąg, ciuchcia

być korekt - być w porządku

być na fleku - czuć się dobrze

c

cetelek - świstek, zaświadczenie

d

deka - narzuta, koc

dekel - denko, pokrywka

direkt - prosto

drachel - latawiec

drabka - drabina

dukane kartofle - purre ziemniaczane

dycht - całkiem, zupełnie

e

einfach - zwyczajnie, po prostu

eintopf - danie jednogarnkowe

erbnąć - ukraść

f

fana - chorągiew, sztandar

fereta - łach, szmata

fertig - gotowy, skończony

fizmatenta - bibeloty, drobiazgi

flama - kochanka

frechowny - bezczelny

furt - ciągle

futer - pasza

g

ganek - ścieżka, przejście

glajda - ktoś niechlujny, nieporządny

glaspapier - papier ścierny

glubka - odmiana śliwki

gzub - dziecko

h

halbka - pół litra

heklować - szydełkować

heksenszus - lumbago

j

ja -tak

jaczka - kaftanik

jadalka - pokój stołowy

jupa, jupka - kurtka

k

karbonada - kotlet

kasta - skrzynia

kipa - niedopałek papierosa

klapsztula - złożona kanapka

kolonialka - sklep spożywczy

krojda - syrop buraczany

krystek - żelazny piecyk

krzyżak - rdzenny mieszkaniak Pomorza

kubaba - ziele angielskie

kuch - placek

kuczer - woźnica

l

langus - wysoki i chudy człowiek

leberka - pasztetowa

lorbas - wyrostek, nieusłuchany chłopak

luj - chuligan, łobuz

luntrus - nicpoń

m

mączka - krochmal

mączkowany - krochmalony

młodzie - drożdże

mudzić - marudzić

n

na kredę - na kredyt
na szago - na przełaj
nudle - makaron
o
obzorgować - postarać się o coś
p
papudrok -partacz, niezdara
pecować - skarżyć
plachander - łązega
plata - piec kuchenny
plindz -placek ziemniaczany
pyda - wielorzemienny przyrząd do hłosty
pyndelek - tobołek
r
rumel - wesołe miasteczko
ryczka - niski drewniany stółek
rydelek - daszek u czapki
rzechotać -śmiać się rubaszenie
s
sklep - piwnica
skład -sklep
smary - lanie, chłosta
statki - naczynia
szałerek - szopka, drewnutnia
szlajfka - kokarda
szneka - drożdżówka
sznytka -kanapka
szruber -szczotka ryżowa
sztrykować - robić na drutach
szurgać -szurać
szwamka - gąbka
ś
świętojanka - porzecza
t
tablet - taca
topek - mały garnuszek
tutka - papierowa torebka
w
westka -kamizelka
węborek - wiadro
z
zaketować -zamknąć drzwi na łańcuch
zebuć się - zdjąć wierzchnie okrycie
zylce -galareta z mięsa
ż
żaga -piła

Gwara bydgoska

Wpisany przez Zofia Gramza

poniedziałek, 17 listopada 2008 09:12 - Poprawiony niedziela, 23 listopada 2008 10:48

żyć na knebel - żyć z kimś bez ślubu

Jasne, że wyrazów i wyrażeń gwarowych jest więcej. Czym był uzasadniony mój wybór, napisałam wyżej. Zainteresowanych odsyłam do powieści J. Sulimy Kamińskiego i książki: Andrzej S. Dyszak Jak mówili bydgoszczanie, Mały słownik gwary bydgoskiej, TMMB, Bydgoszcz 2008